

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК СТВОРЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ СТУДЕНТІВ АРХІТЕКТУРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПЕРСПЕКТИВІ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ КРАЇНИ

FORMATION OF PROFESSIONAL PRESENTATION SKILLS OF ARCHITECTURE STUDENTS IN THE OF POST-WAR COUNTRY RECONSTRUCTION PERSPECTIVE

Основна ціль будь-якої вищої освіти – виховати справжнього професіонала своєї справи, людину, що володіє потрібними для цього знаннями та навичками та вміє покращувати їх самостійно за допомогою подальшої самоосвіти. Але серед першочергових вмінь, якими мають володіти випускники вищих навчальних закладів – уміння презентувати себе та свої проекти, привертаючи увагу потенційних роботодавців. Це стає особливо важливо зараз, коли з'являються перспективи міжнародного співробітництва у рамках відбудови втраченого житла та інфраструктури. Більш того, навіть ті міста і села, що не постраждали у ході війни, теж вимагають певних змін з точки зору безпеки їх мешканців, і частина цих змін напряму пов'язана зі змінами в підході до архітектурних питань.

Задача цієї статті – визначити сутність сучасних комунікаційних навичок, пов'язаних з результатами технічного прогресу, особливості міжкультурного професійного спілкування та, найголовніше, приділити увагу особливим рисам презентацій студентів-архітекторів як тих майбутніх професіоналів, чия допомога буде особливо потрібна для країни у часи післявоєнної відбудови. Після цього, на основі отриманих даних, буде проведено пошук методів та прийомів, що сприяють виникненню потрібних комунікаційних навичок під час навчання у вищих навчальних закладах.

Методологія цієї роботи – пошук та аналіз сучасних джерел за темою, їх вивчення, систематизація та створення зрозумілого алгоритму для підготовки студентів архітектурних спеціальностей до професійної комунікації у рамках презентації.

Наукова новизна статті тісно пов'язана з умовами для пошуку роботи майбутніх та нинішніх випускників, які, з одного боку, переживають наслідки повномасштабного вторгнення в Україну (руйнування інфраструктури, безробіття, окупація, невизначеність майбутнього), а з іншого – як ніколи потрібні країні, у тандемі з іноземними фахівцями, у якості сил для її відбудови. Все це слід враховувати під час навчання навичкам професійної комунікації.

Ключові слова: професійна презентація, сучасні навички комунікації, архітектура.

The main goal of any higher education is to educate a true professional in his field, a person who possesses the necessary knowledge and skills and is able to improve them independently through further self-education. But among the primary skills that graduates of higher education institutions should possess is the ability to present themselves and their projects, attracting the attention of potential employers. This becomes especially important now, when the prospects for international cooperation in the reconstruction of lost housing and infrastructure are emerging. Moreover, even those cities and villages that were not affected during the war also require certain changes from the point of view of the safety of their inhabitants, and part of these changes is directly related to changes in the approach to architectural issues.

The task of this article is to determine the essence of modern communication skills associated with the results of technical progress, the peculiarities of intercultural professional communication and, most importantly, to pay attention to the special features of the presentations of architectural students as those future professionals whose help will be especially needed for the country during the post-war reconstruction. After that, on the basis of the obtained data, a search for methods and techniques will be carried out, which contribute to the emergence of the necessary communication skills during studies in higher educational institutions.

The methodology of this work is the search and analysis of modern sources on the topic, their study, systematization and creation of an understandable algorithm for preparing students of architectural specialties for professional communication in the framework of presentations.

The scientific novelty of the article is closely related to the conditions for finding a job for future and current graduates, who, on the one hand, are experiencing the consequences of a full-scale invasion of Ukraine (destruction of infrastructure, unemployment, occupation, uncertainty of the future), and on the other hand, the country needs, more than ever, in tandem with foreign specialists, as forces for its reconstruction. All this should be taken into account when learning professional communication skills.

Key words: professional presentation, modern communication skills, architecture.

УДК 372.881.111.1

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/50.1.11>

Гнатишева О.О.,
викладач кафедри іноземних мов
Харківського національного
університету міського господарства
імені О.М. Бекетова

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Поточні події у країні сильно змінили ситуацію на ринку праці: з одного боку, випускники-архітектори стикнулись з жорсткою конкуренцією внаслідок зменшення кількості робочих місць, з іншого – навпаки, існує потреба у великій кількості кваліфікованих спеціалістів, які зможуть відновити архітектурне обличчя зруйнованих міст. В будь-якому разі, ми не маємо морального права втратити

перспективи міжнародного співробітництва через нестабільну ситуацію в країні, а для того майбутнім випускникам треба буде не тільки набутися відповідної кваліфікації, але й навчитись презентувати себе як професіонала та свої проекти для отримання права на їх реалізацію. Тому навички професійної та міжнародної комунікації стануть як ніколи важливими для студентів архітектурних спеціальностей, і для всієї країни в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Для написання статті до уваги взяті найбільш новітні публікації, які стосуються вимог до оволодіння сучасними навичками професійної презентації. Були розглянуті роботи таких вчених, як Р. Капур, Р. Парупаллі, К. Мейєр та Ш. Холт, а також відомих викладачів бізнес-спілкування Ш. Тейлор та К. Андерсена.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Професійна презентація сама по собі – тема не нова, але стандарти її розвиваються та змінюються так само швидко, як і технології, матеріали та тенденції у світовій архітектурі. Тим більше, зараз, коли багато країн та знаменитих архітекторів вже виказали бажання працювати над відбудовою України. А це означає, що слід бути як ніколи вимогливими до стандартів міжкультурного ділового спілкування, оскільки це питання першого враження для іноземних компаній, яке навіть може стати вирішальним фактором.

Мета статті. Ця стаття має на меті визначити, що входить до поняття сучасних комунікаційних навичок та які з них тісно пов'язані саме з професійним спілкуванням. Крім того, вона розглядає визначення поняття професійної презентації, її основних рис та, в результаті, фокусується на особливостях професійних презентацій саме студентів архітектурного напрямку.

Виклад основного матеріалу. За даними уряду України, на 1 червня 2022 року внаслідок військової агресії було знищено або пошкоджено 116 тисяч житлових будинків [1; 1], з них, на жаль, тільки близько 60 тисяч придатні до реконструкції. Порахувати збитки стосовно руйнування інфраструктурних об'єктів ще важче, бо ворог не перестає завдавати ракетних ударів по всій території країни, знищуючи дитсадки, школи, заводи, зерносховища та інші критичні об'єкти (попередня цифра на 19.04 становить близько 30 % таких будівель в Україні [2; 1]). Питання відновлення завданих збитків є серйозним викликом для фахівців діже різних галузей, від департаменту житлової політики та міністра інфраструктури до спеціалістів-будівельників.

Але, щоб поставлені цілі стали реальністю, треба спочатку створити генеральні плани зруйнованих міст, визначитись з матеріалами та методами відбудови, зробити креслення будівель та затвердити готові проекти на державному рівні. Саме цей перший, підготовчий етап ляже на плечі спеціалістів архітектурного профілю та інженерів. Вже на поточний момент, багато архітекторів зі світовим ім'ям виявили бажання допомагати українським фахівцям: громадянин Японії Хірокі Мацура представив «майстер-план» відбудови м. Ірпінь, що під Києвом, а британський архітектор Норман Фостер має на меті створити «місто майбутнього» з постраждалого від щоденних обстрілів

Харкова [3; 1]. Більш того, уряд вже формує координаційний штаб національної відбудови; проте, треба розуміти, що на втілення проектів знадобиться час, який ми і можемо використати на посилену підготовку майбутніх спеціалістів, що здатні до ефективного міжнародного співробітництва.

Розберемо поняття сучасних комунікаційних навичок. Слово «комунікація» утворене від двох латинських слів, які означають «ділитись» та «передавати». Тобто, в саме поняття закладена сутність комунікації як передачі думок та ідей між учасниками цього процесу. Вчена-лінгвіст Р. Капур вважає, що сучасна комунікація має під собою те ж саме підґрунтя, що і у минулі часи: незмінними залишилися учасники процесу (члени родини, начальство та підлеглі тощо), основні його цілі (досягнення своєї мети та покращення життєвих умов у всіх можливих формах), а також базові правила спілкування (бути ввічливим, використовувати належну лексику, підтримувати зоровий контакт та інше) [4, с. 1–2]. Проте, через виникнення та розвиток нових технологій, у сучасному комунікаційному процесі велику роль почала відігравати письмова комунікація, яка потребує ще більшого відточення навичок. Особливо це стосується сфери професійного спілкування [4, с. 3].

Серед важливих комунікаційних навичок сучасності Ш. Тейлор, наставник у сфері бізнес-спілкування, виділяє наступні:

- вокальна ясність – чітка артикуляція та вживання правильного тону голосу;
- аудіювання – здатність слухати, повторювати та рефлексувати щодо почуті інформації (наприклад, по телефону або під час наради);
- командна робота – уміння обмінюватись ідеями на приймати компромісні рішення;
- знання та використання доречних лексичних форм;
- здатність спілкуватися ефективно, без зайвих слів та непотрібних тем;
- гарне володіння мовою тіла (жести, пози, рухи руками тощо);
- уміння проявляти емпатію до співрозмовників [5, с. 7–33].

Інший вчений, Р. Парупаллі, зазначає, що володіння цими навичками не тільки робить промову зрозумілою для слухачів, але й допомагає виступаючому суттєво покращити свою впевненість та самооцінку, знизити стрес під час публічного виступу та, що найголовніше, бути більш переконливим для своєї аудиторії [6, с. 52].

Звичайно ж, усі навички, що були перелічені вище, безпосередньо стосуються і професійних презентацій, у склад яких входить письмова і усна частина. Письмова частина, як правило, складається зі слайдів, які служать для візуального представлення концепції та містять основні тези доповіді. На думку К. Мейєрс та Ш. Холт, такі

презентації, зроблені за допомогою Power Point, одночасно є гарним інструментом для представлення ідей, а також здатні допомогти студентам у розвитку декількох видів пам'яті, навичок аналізу, синтезу, генералізації та порівняння інформації, що теж важливо для їх розвитку як професіоналів [7; 22].

Отже, презентацію можна описати як акт комунікації у формі промови або звернення, в ході якої демонструється нова ідея, продукт чи технологія. Оскільки презентація є формою комунікації, для успішного здійснення якою на сучасному етапі треба оволодіти певними навичками, ми можемо вивести термін «навички створення презентації»: тобто, набір певних методів, що дозволяють успішно донести інформацію до слухачів.

Існують загальні вимоги до презентацій, які притаманні будь-якому професійному середовищу. Наприклад, Р. Парупаллі виділяє наступні аспекти, на які треба звернути увагу при навчанні студентів:

- знання аудиторії, перед якою планується виступ;
- уміння створювати цікавий вступ, щоб привернути увагу слухачів;
- привчитись говорити повільніше, ніж зазвичай, та робити логічні паузи у важливих місцях;
- слідкувати за кількістю слів – презентація не повинна бути дуже довгою;
- обов'язково виділяти час на секцію для запитань від слухачів, але обмежувати його 5–10 хвилинами для більшої ефективності [6, с. 54].

К. Андерсон у своїй роботі наголошує на необхідності зосередитись на плануванні та створенні чіткої структури презентації. Для цього він пропонує обмежити кількість нотаток, записавши на них лише найголовніші моменти – тобто навчитись виділяти ключові концепції у мовленні. Люди, на його думку, зацікавлені у конкретних речах та історіях, тому чітка постановка проблеми та розповідь тільки на основну тему, без зайвих відступів, зможе посилити інтерес слухачів. Якщо тема дуже важлива, і у виступаючого є час на підготовку, він радить вивчити текст напам'ять. Також презентація не має бути «підпорками» для виступаючого та дублювати інформацію, яку він каже – краще додати туди ілюстрацій або схем. Більш того, починають з'являтися альтернативи традиційному Power Point – наприклад, багатовимірний проект Prezi – що теж можуть стати прекрасними інструментами для супроводженні доповіді [8].

Перед тим, як ми перейдемо від загальних рекомендацій до тих методів, які допоможуть саме у навчанні студентів – майбутніх архітекторів, треба зазначити специфіку їх навчання. Вивчення архітектури та дизайну є досить дуальним по своїй природі, зазначає Л. Лізорно-Севілла у своїй роботі. З одного боку, дуже важливим є виховання

спеціалістів, які зможуть бути актуальними та йти у ногу з віяннями часу та передовими технологіями; з іншого боку, для успішного навчання треба приділяти велику увагу вивченню історії архітектури, щоб правильно інтерпретувати вже існуючі забудови. Студенти мають навчитись бути творчими та вільними у вираженні ідей – але водночас вони мають бути дисциплінованими у достатній мірі, щоб працювати над помилками та дослухуватись до критики вигаданих ними форм [9, с. 41–43]. Поєднання креативних технік навчання з елементами критичного мислення – ось ключ до виховання конкурентоспроможних професіоналів.

Таким чином, процес навчання професійній презентації теж можна поділити на дві умовні групи вправ – назовемо їх вправами на раціональність та вправами на творчість. Перша група вправ вимагає від студента чіткого планування. В неї входить постановка запитань, що стануть своєрідним алгоритмом. Їх можна задавати як перед створенням конкретного продукту під час навчання, так і моделювати ситуації, виступаючи свого боку радником для іншої людини, що дозволить поглянути на ситуацію під незвичним кутом. До таких питань відносяться:

– «Чому я це роблю?» – щоб переконати когось, донести інформацію до відомця, «продати» щось чи інше;

– «Для кого я це роблю?» – хто моя основна аудиторія з точки зору соціального положення або статусу у компанії, знань у галузі архітектури, особливостей комунікації, що прийнятні у їх середовищі або культурі, а також усіх інших особливостей, які можуть бути важливими для ефективної комунікації;

– «Де я буду це робити?» – які технічні можливості мені будуть надані, чи гарно мене буде чути, що я можу використовувати у цих умовах для наочності;

– «Як довго це буде?» – чи обмежений я у часі, а якщо ні, який ліміт маю поставити собі самостійно, щоб бути ефективним у промові.

– «Що я маю сказати?» – найважливіше, а тому останнє у списку питання, бо воно потребує найбільше часу для обдумування та фактично є мостиком між плануванням та переходом до створення контенту. На цьому етапі важливо визначити основні тези, що мають бути донесені до аудиторії, та оформити їх у короткі зрозумілі речення, щоб у подальшому використовувати як план.

На жаль, у багатьох студентів існує стереотип, що чим довшу промову вони напишуть, тим краще вона буде оцінена слухачами. З цим допомагають боротися вправи, які, навпаки, вчать скорочувати та підсумовувати думки (написання або доповнення тез до прочитаного матеріалу, пошук ключових слів, постановка запитань, перефразування

написаного та інше). Те ж саме стосується і виставлення чіткого таймингу, у який студенти мають вкладатись при доповідях.

Що стосується творчої частини вправ, треба у першу чергу звернутися до способів оформлення візуальної частини презентації. Наочні засоби привернення уваги можуть бути реалізовані не тільки у правильно підібраних ілюстраціях та дизайні слайдів, але і у пошуках нових форматів. Використання нестандартних багатовимірних малюнків, створення коротких динамічних відео та демонстраційних 3D моделей спрацюють краще у цьому форматі, ніж просто презентація креслень. Але варто пам'ятати, що наочні засоби все одно не зможуть замінити спікера: вони повинні доповнювати його слова, а не виступати замість нього, бо харизма виступаючого грає важливу роль у переконанні аудиторії.

Творчість також може стосуватись і текстового наповнення; особливо це стосується початку презентації. Замість короткого та сухого офіційного привітання можна експериментувати з формами, додаючи риторичні запитання, історії з життя або постановки проблемних ситуацій, щоб «включити» слухача у процес. Саме з цим треба тренуватись у процесі навчання, виконуючи вправи, що доповнюють, створюють або корегують такі моменти у структурі. Добре спрацює і самостійна корекція у групі, коли студенти самі оцінюють результати таких експериментів та слідкують за тим, щоб вони, тим не менше, залишались у рамках ділового спілкування.

Висновки. У часи військової агресії на території України, коли багато об'єктів житлового майна та інфраструктури були знищені або критично пошкоджені, а деякі міста та містечка потребують нового генерального планування, підготовці майбутніх спеціалістів-архітекторів має бути приділена особлива увага. Особливо тоді, коли у випускників є шанс на міжнародне співробітництво, для створення найбільш сучасної та актуальної забудови.

Презентація – форма ділового спілкування, створена для представлення нової інформації або переконання слухачів у якійсь ідеї. Для успішної

реалізації мети потрібно використовувати сучасні комунікаційні навички, релевантні засоби наочності, а також враховувати особливості аудиторії та технічні можливості наданого приміщення.

При навчанні студентів-архітекторів важливим є оволодіння ними навичок створення професійної презентації, як гарантії отримання робочих місць та втілення їх проектів у життя. Для цього треба розуміти специфіку навчання спеціальності, у якій точність та пунктуальність поєднуються із творчими здібностями, та використовувати ті методи, що спроможні об'єднати ці два важливих фактори.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Загарбники зруйнували або пошкодили в Україні 116 тисяч житлових будинків. Укрінформ : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3507870-zagarniki-zrujnuvali-abo-poskodili-v-ukraini-116-tisaczitlovih-budinkiv.html> (дата звернення: 07.08.2022).
2. З початку війни в Україні росіянами знищено 3,5 тис. об'єктів інфраструктури, зокрема, 165 об'єктів життєзабезпечення населення – Монастирський. Інформаційне агентство Інтерфакс-Україна. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/813987.html> (дата звернення: 08.08.2022).
3. Відомі архітектори світу пропонують плани відбудови українських міст. Голос України – газета Верховної Ради України. URL: <http://www.golos.com.ua/article/361529> (дата звернення: 08.08.2022).
4. Kapur Radhika. Communication in the Modern Era, University of Delhi, 2020.
5. Taylor Sh. (n. d.). Success Strategies to Supercharge Your Communication Skills, 2020, retrieved 4.08.2022 from sttstraining.com
6. Rao Parupalli. Teaching presentation skills in english classrooms: An analytical study. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 8. 49. 10.5958/2249-7137.2018.00060.5, 2018.
7. Collen Meyers and Sheryl Holt. Success with Presentations: A Course for Non-native Speakers of English, Aspen Productions Burnsville MN 55337, 2022, 118 p.
8. Anderson Chris. How to Give a Killer Presentation. *HBR's 10 Must Reads on Public Speaking and Presenting*, Harvard, 2020.
9. Lizondo-Sevilla Laura. Teaching Architectural Design Through Creative Practices. *METU Journal of the Faculty of Architecture*, June 2019.